

„АНАЛИЗ НА РИСКА ОТ ОПАСНОСТИ ОТ ПОЖАР В ОБЩИНИТЕ СУНГУРЛАРЕ И ЮСКЮП И НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПРОТИВОПОЖАРНАТА ДЕЙНОСТ“

Interreg - IPA Cross Border Cooperation
Programme Bulgaria - Turkey
CCI2014TC16I5CB005
Договор за субсидия
CCI2014TC16I5CB005-1-162 "Joint
actions for firefighting"

Проект № CCI:2014TCIS CB005-1-162
„Съвместни действия за борба с
пожарите“
финансиран по Програма за
Трансгранично сътрудничество
INTERREG- IPA CBC, България - Турция
2014-2020

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програма Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB005. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на бенефициента Община Сунгурларе и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Настоящата разработка е в изпълнение на поръчка с предмет: „Анализ на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп и най-добри практики в противопожарната дейност" по проект №CCI:2014TCIS CB005-1-162 „Съвместни действия за борба с пожарите", финансиран по Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG- IPA CBC, България -Турция 2014-2020."

Разработката е направена от екип на Фондация „Агенция за икономическо развитие Изток-Запад"

СЪДЪРЖАНИЕ

	Въведение	4
I.	Цел на анализа	5
II.	Физикогеографска характеристика на общините Сунгурларе и Юскюп	7
A)	ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ	7
1.	Териториално административни граници на община Сунгурларе	7
2.	Релеф	7
3.	Хидрография	8
4.	Стопанска характеристика на Община Сунгурларе	8
5.	Водостопанска характеристика	9
Б)	ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЮСКЮП	9
III.	Идентифициране и оценка на опасностите от пожар	10
3.1.	Идентифициране на опасностите от пожар и определяне на характеристиките им	11
3.1.1.	Лесовъдска характеристика на горските територии	12
3.1.2.	Вероятност за поява на рисковете от пожари	14
3.2.	Анализ на бедствията от пожари и възможните последиците от тях	16
3.3.	Оценка на опасностите от пожар	17
3.4.	Изводи от анализа	20
IV.	Оценка на степента на готовност за посрещане на установените рискове	20
V.	Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от пожари	23
VI.	Добри практики в противопожарната дейност	30
VII.	Препоръки и общи мерки за намаляване на рисковете от пожари	33
VIII.	Теренни проучвания в горските отдели	34

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата разработка „Анализ на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп и най-добри практики в противопожарната дейност" е възложена за изпълнение от Община Сунгурларе за нуждите на проект № CCI:2014TCIS CB005-1-162 „Съвместни действия за борба с пожарите“, финансиран по Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG- IPA CBC България -Турция 2014-2020.

Анализът на риска от опасности от пожар се извършва в съответствие с нормативните изисквания на стандартите на Европейския Съюз за предотвратяване и смекчаване на последиците от пожари, ISO 31000:2008 за управление на риска, съгласно нормативните изисквания на стандартите, обхващащи анализ и оценка на риска от пожари, на Република България и Турция, като:

Стратегия за намаляване на риска от бедствия в България 2014-2020;

Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022;

Национална програма за превенция на бедствия 2014-2018;

Наредба № 5 от 11 май 1999 Г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска;

Закон за здравословни и безопасни условия на труд (изм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.);

Стратегически рамки за Турция: стратегически документ за Турция 2014-2020;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

План за развитие на региона Тракия 2014-2023.

За извършване анализ на риска от опасности от пожар са използвани данни, както следва:

За общата характеристика на района – данни, предоставени от Община Сунгурларе и Община Юскюп.

За лесовъдската характеристика на горските територии по общини – данни, предоставени от Регионална Дирекция по Горите гр. Бургас – РДГ – Бургас и в частност Държавно Горско Стопанство гр. Сунгурларе – ДГС – гр. Сунгурларе.

За анализ и оценка на пожарната активност в горските и полски територии по общини – данни, предоставени от Регионална Дирекция „Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Бургас – РД“ПБЗН“ – гр. Бургас и в частност Районна Служба „Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Карнобат – РС“ПБЗН“ – гр. Карнобат Анализът е направен на базата на данни за периода 01.01.2013г. до 31.03.2018г.

I. ЦЕЛ НА АНАЛИЗА

Анализът на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп има за цел да очертае съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от пожари и да подпомогне изпълнението на мерките за тяхното осъществяване на общинско и обектово ниво. Анализът ще спомогне още за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и ще гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от пожари в дългосрочен план.

С разработването на анализа се цели:

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

1. Създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда, набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при очаквани бедствия и кризи, предизвикани от пожар.

2. Повишаване капацитета на органите за управление и администрацията за организиране и координиране на превантивната дейност, за предварително обмислено управление на действията и взаимодействията както по време на пожари, така и при възстановяване на щетите, нанесени от тях.

3. Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности, в ликвидирането на последствията от бедствията и при възстановяване на нормалния ритъм на живот.

4. Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

5. Създаване на организация и координация, чрез които да се осигури своевременно ликвидиране на последствията от възникнали пожари.

Първата стъпка за преодоляване на пропуските в наличната информация за риска от пожари е извършване на анализ и оценка на риска. Следваща стъпка е изучаването на добри практики, които спомагат за намаляване на риска от пожари и повишават отговорното отношение на ръководните институции и обществото към бедствията от пожари.

II. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНИТЕ СУНГУРЛАРЕ И ЮСКЮП

А) ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

1. Териториално административни граници на община Сунгурларе

Община Сунгурларе се намира в територията на област Бургас и е разположена в плодородната едноименна Сунгурларска долина, която се простира от с. Мокрен до с. Лозарево, на 80 км. западно-северозападно от Бургас, на 25 км. западно от Карнобат и на 11 км. източно от с. Аврамов, на 189 м. надморска височина. Община Сунгурларе е разположена на площ 824,4 кв. км. На север граничи с община Връбница и община Смядово от област Шумен, на изток – с община Руен, на юг – с община Карнобат, на югозапад – община Стралджа, област Ямбол а на запад – с община Котел, област Сливен.

2. Релеф

Стопанството на Община Сунгурларе е значително повлияно от нейните природни условия и географско положение. Релефът на общината е разнообразен. Преобладават низини с надморска

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

височина до 200м и хълмисти земи. Низинният пояс е представен главно от полета - удобни за механизизирано обработване на земята. Релефът и богатите на хумус алувиално-блатни почви благоприятстват развитието на селското стопанство и оказват голямо влияние върху неговата специализация. Преобладаващият низинно- хълмист релеф улеснява изграждането на селищната мрежа и пътна инфраструктура.

3. Демографска характеристика

На територията на общината са разположени град Сунгурларе и 29 броя села и брой население 12 559 от последното национално преброяване. Най-голяма е гъстотата на населението в град Сунгурларе а под средната гъстота за общината са всички останали села. Селата в общината са : Берово, Босилково, Везенково, Велислав, Вилчин, Ведрово, Грозден, Дъбовица, Есен, Завет, Лозарево, Манолич, Подвис, Прилеп, Славянци, Садово, Съединение, Терзийско, Черница, Чубра, Климаш, Костен, Камчия, Пчелин, Скала, Горово, Лозица, Балабанчево и Каменско.

4. Стопанска характеристика на Община Сунгурларе

Земеделие – Обработваемата земя възлиза на 277 600 дка, от които 240 600 дка ниви, 30 000 дка трайни насаждения и 7000 дка ливади. Климатичните условия благоприятстват отглеждането на всички видове селскостопански култури, най – вече лозя и зърнени култури. Земеделието традиционно е един от най-важните сектори на българската икономика. Независимо от всичките проблеми и противоречия в неговото развитие след 1990 г. секторът си остава един от стълбовете на българския общественно- икономически живот. Основните видове отглеждани култури на територията на община Сунгурларе са зърнено-житни / мека и твърда пшеница, ечемик, царевица, ръж, трикале,

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC1615CB005

царевица за зърно, овес;/; технически култури / от маслодайните: маслодаен слънчоглед, маслодайна рапица/, тютюн; трайни насаждения /лозя и овощни видове;/; ягодоплодни, зеленчукови култури, фуражни култури /люцерна, царевица за силаж, различни смеси/, медицински и ароматни култури /кориандър, лавандула, различни видове билки/.

5. Водостопанска характеристика

Водоснабдителни и канализационни системи

Дейността по водоснабдяване и канализация е монополна. Осъществява се от ВиК ЕАД, гр.Бургас. Основни дейности: Водоснабдяване; Канализация; Пречистване на отпадни води.

❖ Водоснабдяване

В общината няма населени места с режимно водоподаване. По изключение, при аварийни ситуации или завишено потребление, поради големи засушавания се налага режим в отделни населени места. Водопроводните отклонения по мрежата са общо за Община Сунгурларе 6 868 бр.

Б) ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЮСКЮП

Горско техническите участъци към Дирекцията на горско стопанство – Къркларели обхващат териториите на следните околии и общини: **ГС участък Къркларели:** Централна околия, община Инедже, община Каваклъ; Дегирмендере и Кофчаз: Околия Кофчаз; Дерекъой и Киразпънар се намират на територията на централната околия; Люлебургаз – на околията Люлебургаз, Бабаески, Пехливанкъой и общините Алпуллу, Евренсекиз, Сакъзкъой, Бюгюк Мандра, Карахалил, Синанлъ, Ахметбей, Бюгюккаръштъран, Къръккъой, Пънархисар: Околия Пънархисар, общините Кайнарджа и Йенидже; Юскюп обхваща част от централната околия и община Юскюп. На територията на дирекцията се

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

намира един областен град (Къркларели), шест околии (Централна, Люлебургаз, Пънархисар, Бабески, Кофчаз, Пехливанкьой) и десет общински центъра (Юскюп, Инедже, Каваклъ, Алпуллу, Евренсекиз, Сакъзкьой, Бюгюкмандра, Карахалил, Синанлъ, Ахметбей, Бюгюккаръштъран, Къръккьой, Кайнарджа, Йенидже) с общо 139 села.

❖ **Държавна горскостопанска дирекция – Къркларели**

Държавно горско стопанство – Къркларели е създадено през 1944 г. на основание на Закона за Организацията на Генералната дирекция по горите от 04.06.1937, №3204.

При основаването си има три участъка – Дерекьой, Кофчаз, Пънархисар (Бунархисар), след време се развиват нови участъци за залесяванията и борбата с ерозията в Къркларели и Люлебургаз. Със заповед на Генералната дирекция по горите от 13.05.1996/21 се създават нови горски стопански участъци – Дегирмендере, Киразпънар, Люлебургаз и Юскюп. В момента на територията на Дирекция горско стопанство – Къркларели има осем участъка – Къркларели, Юскюп, Кофчаз, Дейрмендере, Дерекьой, Киразпънар, Пънархисар и Люлебургаз.

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И ОЦЕНКА НА ОПАСНОСТИТЕ ОТ ПОЖАР

Пожарът е неконтролирано горене, което заплашва човешкия живот и здраве, материални ценности или природната среда.

Горските пожари са едно от най-страшните природни бедствия за екоклимата. Те често са неконтролируеми и са изключително опасни поради своята необятност. Възникнали в малки мащаби пожари в обекти на горското и селското стопанство имат локален характер. Неовладяни своевременно локалните пожари могат да прераснат в големи и да придобият характер на масови.

3.1. Идентифициране на опасностите от пожар и определяне на характеристиките им.

И двете общини-партньори се намират в преобладаващо горски райони, което води до увеличаване на броя на пожарите на тяхната територия. Целта на Анализът на риска от пожари в общините Сунгурларе и Юскюп е да се увеличат административните и противопожарните възможности в двете общини.

В Община Сунгурларе стопанството е повлияно значително от нейните природни условия и географско положение. Районът на Община Сунгурларе представлява богато съчетание на планински, полупланински и равнинен релеф. Горите са разположени предимно в пресечени местности, до които водят черни, тесни и с големи наклони пътища.

Гората е важна съставна част от живата природа, която поддържа биологичното равновесие. Тя дава убежище на животинските видове, регулира въздушните течения и валежите, предпазва почвите от ерозия, пречиства въздуха.

Община Юскюп, макар и с по-малка територия, също се намира в горска зона, но също така разполага с голяма промишлена зона, в която се помещават повечето фабрики в района и на нейната територия, които могат да бъдат сериозно засегнати от горски пожари и могат да бъдат отправна точка на огън, който може да се разпространи в горските зони на общината.

Преглед на данните за оценка на риска е 5 години.

3.1. Броят на пожарите се отчита без оглед на големината на опожарената от тях площ.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

За опожарена площ се смята всяка горска територия (залесена или незалесена) с видими белези от пожара върху живите или мъртвите горски горими материали.

3.2. Брой на класовете по степен на риск – 3.

Степента на риска от горски пожари се определя като:

- Нисък
- Среден
- Висок

В Община Юскюп една от основните причини за развитие на пожари на големи територии е отдалечеността на службите за противопожарни нужди, което води до увеличаване на времето за реагиране, което води по – бавното предвижване на екипите на пожарната и увеличаване на времето през което пожар се разпространява. Най – близкото противопожаро формирование се намира на 20 км., а най – отдалеченото на 45 км. Това означава че в рамките на времето от подаване на сигнал за пожар до отиване на противопожарния екип на мястото на пожара, той се разпространява неконтролируемо и при наличие на определени фактори заема по – голяма територия.

3.1.1. Лесовъдска характеристика на горските територии

В община Сунгурларе повече от половината от територията е гори (над 393 000 ха 3930 дка от обща площ от 790 000 ха – 7900 дка), от които над 280 000 ха – 2800 дка са общински гори, които са отговорност и собственост на община Сунгурларе, които се стопанисват от държавните лесничейства в с.Садово и гр.Карнобат. Иглолистните гори – 99 300 дка – 19200 дка, са представени от ела и бор, а при широколистните – 84 000 дка – 178 590 дка, преобладаващи видове са

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

бук, дъб и клен. Горските пасища са близо 20 000 дка. Държавното лесничество в с.Садово поддържа 92 дка горски разсадник, в който се отглеждат около 2000 фиданки. Ежегодно се залесяват близо 2000 дка нови гори.

Горите с висока пожарна опасност, първи клас на пожарна опасност, където след възникналите в предишни години горски пожари, отличаващи се изключителна сложност, продължителност и мащабност, бяха унищожени големи площи с горски видове и растителност. За навременно откриване на палезите и пожарите, както и за определяне на техния размер и местонахождение, ще се използват наблюдателни кули, които ще са разположени по високите места в горския район на с. Садово.

През пожароопасния сезон, от месец април до месец октомври, силно се увеличава опасността от горски пожари и поради сухата тревна растителност и натрупаните слоеве от изсъхнали листа в горите, както и от безконтролното опожаряване на земеделските земи.

Горските пожари се класифицират в три групи - надземни или низови пожари, върхови или коронни и подземни или почвени. Всеки пожар от първите две групи се определя с две форми - устойчив и бегъл.

В Община Юскюп главните дървесни видове са главно дъб, бук, габър и залесените площи от черен бор.

Община Юскюп разполага с 41564 дка горска територия, от която:

- Иглолистни гори – 22314 дка. – от който повече от 2/3 от горските територии са класифицирани като гори с висока пожарна опасност.

- Широколистни гори – 16500 дка. – територия със ниска и средна пожарна опасност.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- Смесена горска територия – 2500 дка. - територия със средна пожарна опасност

- Територията, на която има сухи треви и храсти – 250 дка. Тази територия се класифицира като средна и висока пожарна опасност защото граничи с горски територии, от които много лесно пожари, намиращи се в територия със сухи треви и храсти, може да премине в горски пожари.

На територията на Община Юскюп има посеви от културни насаждения както следва:

- пшеница 6900 дка;
- слънчоглед 7900 дка;
- ечемик 76 дка.

На територията на Община Юскюп има изградени един голям язовир и още 8 бр. микро язовири и водоеми, пригодени за използване за противопожарни нужди от противопожарните екипи.

3.1.2. Вероятност за поява на рисковете от пожари

Горските пожари се разпространяват бързо на големи площи в пресечени местности и труднодостъпни за противопожарната техника места. Характерно за горските пожари е това, че фронтът на пожара често променя посоката си вследствие на вятъра и турболентните въздушни течения при пожар, бързото им нарастване на големи площи със завихряне и прехвърляне на искри на големи разстояния и образуване на нови огнища, което създава реална опасност за живота на екипите, потушаващи пожара и животните.

Основни причини за възникване на горски и полски пожари са промените в климата, природни бедствия /гръмотевични бури с мълнии/, човешка небрежност или умисъл.

➤ **Промени в климата**

Изключително високите летни температури създават предпоставки за възникване на инциденти в полските и горски територии. Сухото време, изсъхналата растителност и вятърът са фактори, които бързо усложняват пожарната обстановка.

Горските пожари често съвпадат с най-големите горещини и засушаване - случват се рано напролет след безснежни и сухи зими и по време на сухи горещи лета през юли и август. За географската ширина на България са характерни такива цикли през 7-8 години. През последните 15 години обаче се забелязва обезпокояващ факт - **пожароопасните периоди са през все по-малки интервали** и се задържат за две и повече години.

➤ **Природни бедствия /гръмотевични бури с мълнии/**

Голям брой горски пожари биват предизвикани от мълния. Трудно е да си го представим, но изследователите потвърждават, че това е много често срещано явление. Когато мълнията удари, тя може да произведе искра. Тя може да поразии дървета, електрически кабели и много други неща и да ги подпали.

➤ **Човешка небрежност или умисъл**

Основно причина за пожарите е човешкият фактор, изразен в безотговорно палене на стъртища, сухи треви и храсти. Много от пожарите, предизвикани от човешка ръка, са неумишлено причинени, от изхвърлен фас, стъкло, пластмаси или от недобре загасено огнище. Често срещано явление са и така наречените подпалвачи.

➤ **Грешки в залесителната политика**

При залесяване на горски площи и земеделски земи се използват нехарактерни за района видове. Масово на ниска надморска височина в

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

сухи райони е залесявано с черен бор, който има може би най-висок коефициент на пожароопасност. Както и не навременното залесяване на горски територии, което води до изключително бързото обезводняване на горските площи, водещо до засушаване на територия доста по – голяма от територията предвидена за залесяване.

➤ **Състоянието на пожарните команди в България**

Остаряла техника, липсата на най-наложителните материали и оборудване /моторни триони, кофпомпи, подходящо облекло, транспорт, пожарни коли/. Към днешна дата е започнало подновяване на противопожарната техника, но тя пак не е достатъчна и в някои малки общини няма подмяна на техника и съоръжения. Горският ресурс, оценяван за милиарди е оставен без защита.

Липсата на собствена специализирана техника и необходимото време, загубено за преговори и транспорт от чужбина и в двата случая води до разрастване на пожарите и изгаряне на десетки хиляди декара гори.

3.2. Анализ на бедствията от пожари и възможните последиците от тях

Поражения, предизвикани от горски пожари

В гората изгарят не само растения, животните също биват засегнати: те или умират, или трябва да се преместят на други места, защото губят своята храна и подслон.

Освен това качеството на почвата силно се влошава поради високите температури по време на пожар: умират организмите, които живеят под земята и разграждат органичната материя, като по този начин дават възможност на растенията да се развиват. Почвата губи

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

защитата на растенията против ерозия и след обилни дъждове водата я повлича със себе, замърсявайки реки, язовири, а понякога дори и градове (наводнения).

Въздухът се замърсява не само от дима, а също поради факта, че спира усвояването на CO₂ от атмосферата. Пожарите унищожават много ресурси, използвани от хората, особено в селските райони.

Въздействието върху вододелите също е важно. Изгорялата органична материя в почвата също влошава качеството ѝ. Това се отразява отрицателно на инфилтрацията и просмукването, поради което повърхността на почвата започва да отблъсква водата. Поради тази причина дъждовната вода не е в състояние да се оттича в подпочвените води, което води до ерозия.

3.3. Оценка на опасностите от пожар

В борбата с горските пожари трудностите произлизат от следните факти:

- те възникват на трудно достъпни места;
- разпространяват се с висока скорост;
- обхващат голяма площ;
- изискват голям ресурс от хора и техника за ликвидиране.

При възникване на пожар обстановката може да бъде:

- Сложна — продължителни, мащабни, с висока интензивност пожари, застрашени и изолирани населени места, труднодостъпни терени, високи средни денонощни температури, ниска атмосферна влажност;

- Тежка - прогресивно влошаващи се условия, пострадали населени места - население, жилищни и обществени сгради; обекти от

националното стопанство.

Значителни материални и екологични щети, със загуба на горски фонд, могат да се получат от горските пожари. Възникнали върху терени, възпрепятстващи тяхното своевременно овладяване и ликвидиране, горските пожари могат да прераснат в масови. Сам по себе си такъв пожар не може да се разглежда като вид "природно бедствие", но възникнал върху труднодостъпни или изолирани полупланински или планински местности, и съпроводен от неблагоприятни метеорологични условия - силен вятър и продължително засушаване, разраствайки се, може да обхване обширни територии и да придобие мащаби, които го класифицират като "природно бедствие".

Оценка на пожарната активност в горските територии на общините Сунгурларе и Юскюп

В Община Сунгурларе за периода 01.01.2013 – 31.03.2018 г. общо опожарената площ за периода е 8 605 дка или средногодишно по 1721 дка. Опожарените горски площи в областта заемат 6,39% от общо опожарената площ за страната. В резултат от горските пожари средногодишно се опожаряват по 15% от горската територия на областта.

Пожарната активност в горските територии на Община Сунгурларе през последните години е изключително динамична. Регистрираните пожари на територията на общината е над средното за страната и са довели до значителни щети на имущество и загуба на човешки живот.

През 2013 година – 117 пожара - 44 пожара – 490 дка

През 2014 година – 61 пожара- 57 – 370 дка

През 2015 година – 146 пожара – 31 – 795 дка

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

През 2016 година – 41 пожара – 2050 дка

През 2017 година – 72 пожара – 4800 дка

През 2018 до 31.03 – 5 пожара – 100 дка

Горските пожари, възникнали за периода, по видове са: върхови 40% и низови 60%. Тенденцията върви към увеличаване и то в пъти като се има предвид 2016г. и 2017 г. След такива пикови периоди има намаляване на площта на опожарените територии, но точно за това Община Сунгурларе кандидатства по проект от такъв тип за да се подготви за следващия пиков момент в опожаряването на горски територии. През периода на спад в горските и полските пожари, доброволното формирование използва времето за подготовка и учения по практическото погасяване на горски и полски пожари.

Община Юскюп, макар и с по-малка територия, също се намира в горска зона, но също така разполага с голяма промишлена зона, в която се помещават повечето фабрики в района и на нейната територия, които могат да бъдат сериозно засегнати от горски пожари и могат да бъдат отправна точка на огън, който може да се разпространи в горските зони на общината.

През последните 3 години в Община Юскюп са настъпили общо 12 пожара, от които 9 са извън населеното място на общината.

Рисковете от възникване на горски пожари се увеличават при наличието на територии с културни насаждения, граничещи с горски територии. Особено при прибиране на реколтата, което се извършва през лятото, а тогава условията за възникване и разпространение на пожари са най-благоприятни, сухо време, минимални количества валежи и най – вече техниката, която прибира реколтата.

Затова от изключителна важност е спазването на

противопожарните изисквания по време на прибиране на реколтата.

3.4. Изводи от анализа

3.4.1. Планиране и съгласуване на мероприятията по защита от пожари от органите на изпълнителната власт, местното самоуправление и местната администрация, организациите със стопънска и идеална цел под ръководството на общинския щаб за изпълнение на общинския план за защите при бедствия.

3.4.2. Готовност за използване на способности и средства за защита от пожари и провеждане на предварителни мероприятия за недопускане и намаляване на вредното им въздействие.

3.4.3. Извършване на превантивни действия, позволяващи прогнозиране появата и/или развитието на бедствените явления от пожари, както и отстраняване на предпоставките за възникването им.

3.4.4. Непрекъснато и целенасочено обучение на населението за способите и действията по осигуряване на сигурна защита и самозащита и своевременно информиране.

IV. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ГОТОВНОСТ ЗА ПОСРЕЩАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ РИСКОВЕ.

Оценката на степента на готовност за посрещане на установените рискове се извърши след проучване на:

- цялостната организация по провеждане в готовност на силите и средствата за действия при възникване на пожар;
- начина и реда за оповестяване;
- механизма за координация, взаимодействие и улесняване на потока от информация между общинската администрация, държавните

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

администрации и всички заинтересовани институции, в това число НПО/асоциации/фирми;

- разпределението на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки;
- предвидените в Плана за защита при бедствия сили и средства за локализиране и гасене на пожари;
- организацията по осигуряване на спасителни операции в зоните на пожар;

Община Сунгурларе е създава единица от 15 души, отговорни за управлението на горските територии. Тези хора са общински служители. Създаденото звено обаче няма подходящо оборудване за реагиране при горски пожари. Има само 2 високо проходими автомобила LADA, които използва в ежедневиите си дейности, но те не могат да се използват в случаите на горски пожари, които се срещат често в района.

Основните дейности, които се извършват са в три направления - работа в оперативен порядък при възникване на пожар, превантивни дейности за повишаване на готовността за реагиране и оценка на последствията.

Община Сунгурларе не е подготвена за аврийна ситуация или бедствие, както и за локализиране и ликвидиране на горски или полски пожари. За целите на самата подготовка Кмета и служителите на негово подчинение трябва да изготвят аварийен план за предотвратяване на бедствия и аварии и да се запознаят в детайли с информацията в плана. Планът трябва да е съобразен с абсолютно всички нормативни изисквания, налагани от Европейския Съюз и Република България. Особено внимание трябва да се обърне в часта от нормативни изисквания, съгласувани с Република Турция. Подобряване

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

комуникацията на различни нива в йерархията на управлението на доброволците в двете страни. Както и по – честото обменяне на информация особено в областта на потушяването на горски и полски пожари. Закупуване на специализирана високо проходима техника, оборудвана с противопожарни уреди и съоръжения е важно за навременното локализиране и ликвидиране, на горски и полски пожари, от служителите на Община Сунгурларе. За това е необходимо първоначалното и периодичните обучения, на доброволното формирование, да имат най – вече практическа насоченост. Необходимо от страна на служителите от общината, да се запознаят в детайли с абсолютно цялата проблематика при погасяването на пожари. По този начин се избягва първоначалната уплаха при вида на горски или полски пожар. Обучението на доброволците от Община Сунгурларе до голяма степен ще повлияе на намаляването на горските и полски площи при унищожаването им от пожари. Всичко това ще доведе до повишяване на готовността за реагиране, от страна на Общината, на аварийни ситуации предизвикани от запалване и пожари.

В Община Юскюп има изключително добро взаимодействие между службите, отговарящи за горските територии, например държавни и общински горски стопанства и службите за противопожарна защита. Това се изразява в направата и поддържането на просеки в горските територии, пожарозащитни прегради и пътища за противопожарни нужди. На територията на Община Юскюп има направени просеки, съобразени с турското законодателство в частта, отговаряща за горските територии, които са с дължина около 40 км. Има направени и пожарозащитни прегради, с необходимата законоустановена дължина и ширина, над 12 км. Има и изградени и поддържани, пътища за

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

противопожарни нужди с дължина над 12 км. Тази практика за изграждането и поддръжката на пътища, в горските територии, за противопожарни нужди е от изключително значение за потушаването на горски пожари. Колкото пътя е по-стабилен, толкова по-бързо се придвижват силите и средствата на пожарните екипи и достигат до огнището на пожара. Пътищата за противопожарни нужди могат да се използват и от техника, която подвозва гасителни вещества – в повечето случаи – вода, по-близо до противопожарните екипи, което от своя страна води до по-бързото потушаване на пожари в горските територии защото се намалява времето за зареждане на противопожарната техника с необходимото количество гасителни вещества.

От пожарна гледна точка е много добре, че на територията на Община Юскюп има реки и естествени и изкуствени водоеми, който могат да се използват при необходимост от потушаване на горски пожари, като пожарозащитни прегради. Което е много добра и често използвана практика от противопожарните служби при борбата с горските пожари.

Има създадено общинско доброволно сдружение, което се ръководи от общински служители, който се използват по предназначение. При нужда се обявява и гражданска мобилизация за участие в локализирането и ликвидирането на горски пожари.

V. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ПОЖАРИ

Превенцията е основен метод за недопускане, намаляване или бързо ликвидиране на запалвания и пожари.

Основните мерки, които е необходимо общините да предприемат, за

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

да се намалят рисковете от пожар са:

В Община Сунгурларе

- Провеждане на превантивна дейност – обучение, поддържане на ресурс от хора и техника за своевременно потушаване на пожарите, създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда и набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при очаквани бедствия, предизвикани от пожари, ежегодно актуализиране на плановете за противопожарна охрана и други.

- Поддържане в готовност на силите и средствата - осигуряване и поддържане в постоянна готовност на силите, средствата комуникационно-информационната система за наблюдение, анализ и оценка на обстановката, както и определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности и в ликвидирането на последствията от пожари.

- Своевременно изпълнение на противопожарни мерки в горите за ограничаване на пожари, поддържане на старите и изграждане на нови бариерни прегради и на минерализовани ивици;

- Назначаване на пожаронаблюдатели за навременно оповестяване при възникване на масови горски и полски пожари, изграждане и поддържане на наблюдателни кули, противопожарни депа и табла;

- Изграждане на гасачески групи по кметства и в Държавни горски стопанства, създаване на организация за масово участие на сили и средства за гасене на горски и полски пожари;

- Своевременно оповестяване на населението, органите за управление и силите, необходими за провеждане на спасителни и

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

неотложни аварийно- възстановителни работи при възникване на масови пожари;

- Оказване на всякакъв вид помощ на населението, попаднало в района на масовия пожар.

Провеждане на превантивни мероприятия за недопускане и ограничаване възникването на пожари:

- Създаване на организация по осъществяването на мероприятия за обезопасяване на горските и земеделските масиви и по взаимодействието на общините с други институции за предприемане на конкретни мерки, целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари.

- Изработване на карти, класифициращи горските територии по степен на пожарна опасност;

- Своевременно и цялостно изпълнение на предвидените противопожарни мероприятия в горските територии, независимо от тяхната собственост;

- Организиране на ефективно взаимодействие между структурите на общината с други институции за осъществяване на дейностите по намаляване на предпоставките за възникване на пожари в горските територии;

- Създаване на условия и провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари;

Мерките за предотвратяване възникването на пожари включват:

1. Набелязване на конкретни съоръжения за възстановяване или изграждане на:

- бариерни прегради с цел разделяне горите на дялове с площ 2500 до 4000 ха просеки, почистени от суха растителност, шосета и трасета на далекопроводи високо напрежение с широчина 20-30 м;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- лесокултурни прегради - просеки, почистени от суха растителност с ширина 5-10 м, които се прокарват през 400 до 500 м в големите комплекси млади иглолистни горски култури и възобновителни участъци, както и в широколистни такива, които са затревени или са от I или от II клас на пожарна опасност, с цел да се разделят на клетки по 20 до 40 ха;

- защитни минерализовани ивици - незалесени ивици с ширина от 3 до 5 м, където горската покривка е отстранена до минералния почвен слой. Проектират се по средата на незалесени прегради, по периферията на полезащитните пояси, както и за отделяне от вилни и работни земи, стопански и жилищни сгради, промишлени предприятия, сметища, пътища, ж.п. линии и др.;

- осигуряване на подстъпи за засмукване на вода от противопожарните автомобили за водоемите (естествени или изкуствени) и водните технологични съоръжения (охладителни кули, басейни и др.);

2. Системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на органите за управление, силите за реагиране и населението.

- Определяне на необходимостта от изграждане/модернизация на съществуващите системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване. От анализа на възникналите пожари в общината може да се заключи, че липсва навременна информация поради неизградена система за предупреждение. Необходимо е изграждане на информационна система за обмен на информация между общината и РДГ – Бургас, за получаване информация в реално време за развитието на пожарната обстановка, от която може да се направят изводи за вероятното развитие на пожара, необходимите действия и очакваните

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

поражения. Съществува необходимост от осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

3. Обучение на органите за управление, силите за реагиране и населението

3.1. Отговорни длъжностни лица от областната администрация за организиране и провеждане на обучението.

Органите на изпълнителната власт и другите държавни органи организират обучение на служителите от подчинените им звена, служби и други оперативни структури за изпълнение на дейности по защитата при пожар;

3.2. Провеждане на учения за отработване на взаимодействието между органите за управление, съставните части на Единната спасителна система и населението при пожар;

4. Дейности за намаляване на риска от пожари.

- Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката;

- Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности, в ликвидирането на последствията от пожари и при възстановяване на нормалния ритъм на живот.

- Превантивни дейности за снижаване на риска от пожари

- Разработване и изпълнение на програми за намаляване на риска от пожари;

- Изпълнение на дадени предписания от проверки ;

- Модернизация и изграждане на системи за оповестяване на органите за управление, силите за реагиране и населението;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- Обучение на органите за управление и силите за реагиране;
- Провеждане на учения за отработване на взаимодействието между органите за управление, силите за реагиране и населението при хипотетични пожари;
- Заседания на ОбСС за координация в общината за контрол по готовността на частите на Единната спасителна система за действие при пожар;
- Практическо отработване действията при пожар в потенциално опасни райони;
- Актуализация на телефония указател на ведомствата със задачи по защитата при пожари;
- Изготвяне на стандартни оперативни процедури за действия при пожар;
- Изготвяне на указания - правила за поведение и действия на населението при пожар с цел излъчването им по средствата за масово осведомяване, а при необходимост и с подвижни оповестителни системи, монтирани на МПС;

От особена важност при овладяването на пожарите са:

- активно проследяване на рисковете от горски пожари и тяхната поява и осигуряване на връзка с органите за гражданска защита;
- своевременното информиране за възникването и предприемането на ефективни действия за локализирането на малките пожари;
- анализ на получената информация и прогнозиране развитието на пожара с цел предприемане на своевременни мерки за запазване живота и здравето на хората.
- наличие на по-специализирана техника - трактори, булдозери, кранове, валяци, който могат евентуално да се използват при

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC1615CB005

разчистване на територии, до минерализован слой почва, с цел по-лесното локализиране и погасяване на горски и полски пожари.

Основни дейности и насоки за ограничаване влиянието на горските и полски пожари:

- подбор на подходящите технически и лесоустройствени мероприятия в зависимост от степента на пожарен риск (бариерни и лесокултурни прегради, минерализовани ивици, пожарозащитни пояси, санитарни ивици, конструиране на пътища за движение на противопожарни автоцистерни, организиране на наблюдателни пунктове);

- Установяване на степента на пожарен риск в Регионална дирекция по горите /РДГ/ и държавните горски стопанства в общината;

- Отстраняване на отпадъците след сечите;

- Поставяне на табели:

- а) с противопожарно съдържание;

- б) за уточняване на местата за палене на огън.

В Община Юскюп

- Бърза и навременна комуникация между звената, заинтересовани за недопускане или бързо локализиране и ликвидиране на запалвания и пожари в горските територии.

- Парцелиране на посевите на значително по-малки територии, чрез направата на минерализована ивица с необходимата дължина и ширина, между парцелите. По този начин се цели ограничаването на разпространението на открит огън при евентуално запалване на малка територия.

- Направата на минерализована ивица, с нормативно изискуемата дължина и ширина, на границата между територията с посеви и горската

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

територия. Така се цели спиране на евентуален открит огън да навлезе в горска територия от полската.

- Оборудване на техниката за прибиране на реколтата с уреди за първоначално гасене – различни видове пожарогасители. За да могат водачите на техниката, която прибира реколтата да реагират мигновено на евентуално запалване на част от реколтата, като използват пожарогасителите по предназначение.

- В прибирането на реколтата да участва и техника, която подвозва някакъв съд с вместимост 3000 до 5000 литра вода, оборудван с помпа за подаване на вода и няколко шланга за недопускане на разпространение на запалването.

Лесовъдите са от особена важност в превантивните дейности за недопускане на пожари в горски територии. Те казват в коя територия какво и как да се направи или изгради или поддържа за да се доведат до минимум причините за разпространението на горски пожари. Не е добре че към момента в Община Юскюп няма предвиден щат и назначени служители лесовъди но използват услугите на лесовъдите от Държавното горско стопанство.

VI. ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПРОТИВОПОЖАРНАТА ДЕЙНОСТ

В основата на намаляването на риска от пожари е събирането и разпространението на информация за добрите практики във връзка с успешното развитие на пълноценни политики в тази област. Информираността на отговорните институции гарантира лесното използване на добрите практики в планирането на превантивните мерки и мероприятия, а информираността на населението улеснява изпълнението им.

Добрите практики в погасяването на горски и полски пожари се разделят на **превантивни и активни**. Превантивните мерки включват набор от методики и дейности, определящи нивото на запознаване на жителите на Община Сунгурларе и община Юскюп с реалната обстановка преди възникване на аварийна ситуация. Превантивните дейности снижават риска от горски пожари.

Превантивни мерки

+ Изготвяне на общински аварийен план за бедствия и аварии

+ Обучение на органите за управление и силите за реагиране.

Координиране на действията на всички участващи при големи пожари;

Превантивна дейност с подрастващите от ранна детска възраст

Следващата стъпка е създаването на Младежки противопожарни отряди. Състезанията са с практическа насоченост.

Обучение на доброволци – пръвоначално и периодично.

+ Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

+ Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в ликвидирането пожари.

+ Включване на служители на горските стопанства в потушаването на пожари

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

+ Изпълнение на дадени предписания от компетентни органи, свързани с проверки на терена.

+ Провеждане на заседания в Общинския съвет за сигурност

+ Актуализация на телефония указател на ведомствата със задачи по защитата при горски и полски пожари.

+ Изготвяне на стандартни оперативни процедури за действия при пожар.

+ Изготвяне на указания - правила за поведение и действия на населението при пожар

+ Подбор на подходящи технически и лесоустройствени мероприятия за намаляване на риска от горски и полски пожари.

- Изграждане на бариерни и лесокulturни прегради
- Минерализовани ивици
- Пожарозащитни пояси
- Санитарни ивици
- Конструирание на пътища за движение на противопожарни автомобили и автоцистерни за гасене на горски пожари

+ Организиране на наблюдателни пунктове.

+ Отстраняване на отпадъците след сечите.

+ Поставяне на табели с противопожарно съдържание („Не палете огън в гората“ или „Пазете гората от пожар“

+ Активни мерки

+ Следпожарни действия

VII. ПРЕПОРЪКИ И ОБЩИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ОТ ПОЖАРИ

Синхронизиране на препоръките за общините и изготвяне на общи мерки за намаляване на рисковете се изразява в:

- Засилване на контрола по прилагане на режимите, нормите и задълженията, произтичащи от нормативната уредба и предписанията на устройствените проекти от всички субекти, имащи отношение по опазване на горите от пожари.
- Разработване на годишни общински планове, в съответствие с националните планове за опазване на горите от пожари.
- Осигуряване на участниците в гасенето на горски пожари с необходимите защитни и технически средства.
- Укрепване на междуведомствените взаимоотношения с цел опазване на горите от пожари.
- Разработване и внедряване на системи за оценка на текущата пожарна опасност и пожарния риск.
- Разработване и реализация на система за обучение и подготовка на целевите групи за опазването на горите от пожари.
- Изпълнение на всички предвидени противопожарни мероприятия в трансграничния регион
- Привличане на неправителствени организации, движения и сдружения към съвместни разяснителни и образователни действия и други.

VIII. ТЕРЕННИ ПРОУЧВАНИЯ В ГОРСКИТЕ ОТДЕЛИ

Теренните проучвания са съгласувани с нормативно правната рамка, изискваща се от европейското законодателство и в частност от българското законодателство. Те са съобразени, разработени и изпълнени съгласно изискванията на Република България като стриктно са спазени нормативните изисквания на Наредба № 8 / 11.05.2012г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари. Теренните проучвания имат за цел да покажат действителната обстановка на обследвания терен.